
Når alt blir «psykisk»

ANMELDELSER

ELISABETH SWENSEN

Kommuneoverlege og fastlege, Seljord kommune



Ole Jacob Madsen

Den terapeutiske kultur

2. utg. 222 s. Oslo: Universitetsforlaget, 2017. Pris NOK 399

ISBN 978-82-15-02861-3

«Norges Fotballforbund avsatte tidenes mest framgangsrrike landslagssjef, Egil Drillo Olsen, og erstattet ham med Per-Mathias Høgmo som, i motsetning til systemteoretikeren "Drillo", viet spillernes "indre liv" atskillig interesse og introduserte dem for mindfulness.» Sitatet er fra baksideteksten på Ole Jacob Madsens bok og gir et signal om hans kritiske innfallsvinkel til utviklingen av psykologien fra fag til overordnet, fagoverskridende paradigme.

Den terapeutiske kultur retter seg mot den opplyste allmennhet og kan leses først og fremst som en politisk debattbok. Likevel er den særlig interessant for alle som har sitt virke innenfor eller setter premisser for det fagfeltet som

upresist går under fellesbetegnelsen «psykisk helse». De fleste leger som snakker med pasienter faller i denne kategorien, selv om forfatterens eget faglige omdreiningspunkt og kritiske innfallsvinkel handler om psykologi.

Madsen er førsteamanuensis ved Psykologisk institutt ved Universitetet i Oslo. Han har også bakgrunn fra Senter for vitenskapsteori ved Universitetet i Bergen. *Den terapeutiske kultur* har et innledende nøkkelkapittel, en slags bruksanvisning. I avslutningskapitlet stiller han – i tråd med sin kritiske dannelse – spørsmål ved sine egne betraktninger og drøfter alternativer. De mellomliggende syv kapitlene tar for seg følgende temaer i lys av en «terapeutisk verdensanskuelse»: økonomi, modernitetens krise, religion, populærkultur, idrett, nyliberalisme og etikk.

Førsteutgaven kom i 2010. Det må i ettertid fastslås at Madsens bekymringer den gang over en utvikling der samfunnsmessige forhold i økende grad blir forstått som og redusert til psykologiske fenomener, berettiger en oppfølger og må leses som et varsku mer enn som bare en bekymring. En terapeutisk ekspertise – det være seg innen psykologi eller for den del medisin – som forveksler sin spesifikke fagkunnskap med et ubegrenset mandat til å definere verden, underminerer implisitt både det vi forstår som demokratiske verdier og legitime, høyst virkelige politiske motsetninger. Er mer individuell behandling svaret på samfunnets (helse)utfordringer?

Forfatterens omfattende kunnskap, evne til konkretisering og popularisering – samt vilje til konfrontasjon – gjør denne utgivelsen både udiskutabelt relevant, uvanlig underholdende og etter denne anmelderens mening obligatorisk for alle behandlere, uavhengig av om man er enig i forfatterens politiske grunnsyn.

Publisert: 12. desember 2017. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.17.0838
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. juni 2026.